

26.1.2024

Tilastoyhteenveto

Rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/849 (jäljempänä *neljäs rahanpesudirektiivi*) ja sitä täydentävän rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen annetun direktiivin (EU) 2015/849 ja direktiivien 2009/138/EY ja 2013/36/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/843 (jäljempänä *viides rahanpesudirektiivi*) mukaan jäsenvaltioiden on 7 artiklan mukaisten riskiarvioidensa valmistelun edistämiseksi varmistettava, että ne pystyvät tarkastelemaan rahanpesun tai terrorismin rahoituksen torjuntajärjestelmiensä tehokkuutta ylläpitämällä kattavia tilastoja kyseisten järjestelmien tehokkuuteen vaikuttavista seikoista.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden tilastoista julkaistaan vuosittain yhteenveto¹ ja toimitettava yhteenveto komissiolle². Alla on esitetty neljännen ja viidennen rahanpesudirektiivin 44 artiklan 2 kohdassa edellytetyt tilastot.

2 a kohta

Tiedot, joilla mitataan tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien eri alojen kokoa ja merkitystä, mukaan luettuina luonnollisten henkilöiden ja yhteisöjen määrä kullakin alalla ja kunkin alan taloudellinen merkitys.

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö laati valtiovarainministeriölle kesällä 2023 asiakasluokitteluraportin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) mukaisista ilmoitusvelvollissectoreista. Asiakasluokitteluraportissa kuvataan toimijoiden taloudellista merkitystä eri parametrien avulla. Taulukossa 1 on kuvattu ilmoitusvelvollissectoreilla toimivien toimijoiden lukumäärä ja niiden osuus prosentteina.

¹ 44 artiklan 3 kohta.

² 44 artiklan 4 kohta.

Taulukko 1. Ilmoitusvelvollissektorit Suomessa 5/2023³.

Ilmoitusvelvollissektorit	Lkm	Lkm osuus (%)
Luottolaitokset	189	2 %
Maksupalvelujen tarjoajat	72	1 %
Rahapelitoiminta	2	0 %
Rahoituslaitokset, muut rahoituspalveluja tarjoavat sekä perintäliikkeet	386	4 %
Vakuutustoiminta ⁴	3722	40 %
Virtuaalivaluutan tarjoajat	9	0 %
Asiantuntijapalvelut: Kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjät	1611	17 %
Asiantuntijapalvelut: Kirjanpitäjät ja tilintarkastajat	2520	27 %
Asiantuntijapalvelut: Asianajajat, oikeudelliset palvelut, veroneuvonta	873	9 %
Asiantuntijapalvelut: Taidekauppiaat	60	1 %
Asiantuntijapalvelut: Tavarakauppiaat	46	0 %
Asiantuntijapalvelut: Yrityspalvelut	40	0 %
Asiantuntijapalvelut: Panttilainaamot	13	0 %

Ilmoitusvelvollissektoreilla toimivat toimijat jakautuvat siten, että suurin osa toimijoista toimii osakeyhtiönä (70 %) ja toiseksi suurin toimijajoukko muodostuu luonnollisista henkilöistä (22 %). Muita merkittäviä oikeudellisia muotoja ovat henkilöyhtiöt, yhdistykset, yhteisöt ja kuolinpesät.

Toimialaluokitus (TOL 2008) mukaisesti suurimman ryhmän ilmoitusvelvollisista muodostavat ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, jota edustaa 38 % kaikista valituista toimijoista. Rahoitus- ja vakuutustoiminta on toiseksi suurin ryhmä 25 %:lla ja muita merkittäviä toimialoja ovat kiinteistöalan toiminta sekä tukku- ja vähittäiskauppa.

³ Lähde: Verohallinto 2023. Asiakasluokittelu.

⁴ Raportissa on tarkasteltu vain y-tunnuksella olevia toimijoita. Tämän lisäksi oli 68 toimijaa/henkilötunnusta, joilla ei ollut y-tunnusta.

Toimijat jakautuvat alueellisesti siten, että valtaosa toimijoista on keskittynyt Uudellemaalle, jossa on 37 % toimijoista. Muiden alueiden osuudet jäävät alle 10 %:n osuuden.

Toiminta ilmoitusvelvollissektoreilla on monipuolista. Sektoreilla toimivat yritykset ovat Harmaan talouden selvitysyksikön laatiman asiakasluokittelun mukaan toimineet pitkään. Yli 10 vuotta toimineita yrityksiä on 54 %, 5–10 vuotta toimineita on 20 % ja 3–5 vuotta toiminnassa olleita on 10 %. Liikevaihdon yritykset ovat kokoluokaltaan merkittäviä. Toimijoiden yhteenlasketun liikevaihdon määrä on 38,3 miljardia euroa.

Taulukko 2. Toiminnan laajuus: Valvojen rekistereissä olevien ilmoitusvelvollisten liikevaihto vuosina 2019–2021.⁵

	2019		2020		2021	
Liikevaihtoluokka	Lkm	Lkm osuus	Lkm	Lkm osuus	Lkm	Lkm osuus
Ei tietoa	2 398	26 %	2 021	22 %	1 649	18 %
Alle 40t€	1 175	13 %	1 289	14 %	1 378	15 %
40–100t€	1 517	16 %	1 578	17 %	1 645	18 %
100–400t€	2 171	23 %	2 273	24 %	2 376	25 %
400t–1m€	884	9 %	964	10 %	1 002	11 %
1–2m€	433	5 %	417	4 %	442	5 %
2–10m€	440	5 %	459	5 %	490	5 %
Yli 10m€	303	3 %	320	3 %	339	4 %
Yhteensä	9 321		9 321		9 321	
Euroa	42 410 136 140		38 012 340 356		40 624 681 172	

Ilmoitusvelvollissektorit työllistivät merkittävän määrän työntekijöitä.

Asiakasluokittelun mukaan vuoden 2022 aikana valituilla toimialoilla oli yhteensä 269 919 palkansaajaa. Toimialat ovat verottajan näkökulmasta merkittäviä, sillä veronmaksuja (bruttomaksut) toimijoilla oli vuonna 2022 yhteensä 12,7 miljardia euroa.

Toimialat ovat vakaita myös verovelan ja maksupuutteiden lukujen näkökulmasta. Kaikista toimijoista 92 % olivat sellaisia, joilla ei ollut alkuvuoden 2023 aikana verovelkaa lainkaan.

⁵ Lähde: Verohallinto 2023. Asiakasluokittelu. Tässä ei ole otettu huomioon ulkomaisten maksulaitoksen sivuliikkeitä eikä asuntoluotonvälittäjiä.

Toimialojen taloustiedot osoittavat myös toiminnan olevan melko vakaalla pohjalla. Vuoden 2021 tilinpäätöksen avainlukujen perusteella toiminnan kannattavuus oli kohtalaisella tasolla. Kaikista toimijoista 36 % oli hyvällä tasolla, 9 % tyydyttävällä tasolla ja 27 % heikolla tasolla. Toimijoita, joiden kannattavuudesta ei ole tietoa oli 28 %. Velkaantumisaste oli hyvällä tasolla noin puolella toimijoista, tyydyttävällä tasolla 6 %:lla ja heikolla tasolla 17 %:lla. Toimijoista 27 %:n velkaantumisaste ei ollut tiedossa. Myös maksuvalmiusluokka oli vuonna 2021 kohtuullisella tasolla. Peräti 47 % toimijoista oli hyvällä tasolla, 9 % tyydyttävällä tasolla ja 9 % heikolla tasolla.

Taloudellinen merkitys toimialoittain⁶

Taulukoissa 3–11 on kuvattu kunkin ilmoitusvelvollissektorin taloudellista merkitystä. Kaikista ilmoitusvelvollissektoreista ei ollut mahdollista muodostaa itsenäistä raporttia, sillä toimijoita oli liian vähän, jolloin toimijoiden anonymiteettiä ei olisi voitu säilyttää.

Taulukko 3. LUOTTOLAITOKSET – Taloudellinen merkitys

Yritysten lukumäärä 2023	189
Liikevaihto euroa 2021	18 104 585 916 ⁷
Tase euroa 2021	831 902 809 428
ALV-myynti euroa 2022	2 140 259 818
Maksetut palkat euroa 2022	1 300 277 914
Palkansaajien lukumäärä 2022	34 945

Taulukko 4. MAKSUPALVELUJENTARJOAJAT – Taloudellinen merkitys

Yritysten lukumäärä 2023	72
Liikevaihto euroa 2021	6 836 610 592
Tase euroa 2021	7 602 564 521
ALV-myynti euroa 2022	8 836 825 267
Maksetut palkat euroa 2022	638 686 380
Palkansaajien lukumäärä 2022	15 765

⁶ Lähde: Verohallinto 2023. Asiakasluokittelu.

⁷ Lähde: Finanssivalvonta 2024.

Taulukko 5. RAHOITUSLAITOKSET, MUUT RAHOITUSPALVELUJA TARJOAVAT JA PERINTÄLIIKKEET – Taloudellinen merkitys

Yritysten lukumäärä 2023	386
Liikevaihto euroa 2021	6 872 433 020
Tase euroa 2021	27 553 689 319
ALV-myynti euroa 2022	7 987 672 123
Maksetut palkat euroa 2022	713 321 002
Palkansaajien lukumäärä 2022	15 961

Taulukko 6. VAKUUTUSTOIMINTA – Taloudellinen merkitys

Yritysten lukumäärä 2023	3 722
Liikevaihto euroa 2021	25 131 349 892
Tase euroa 2021	854 791 801 205
ALV-myynti euroa 2022	27 837 968 818
Maksetut palkat euroa 2022	4 348 829 372
Palkansaajien lukumäärä 2022	179 430

Taulukko 7. KIINTEISTÖN- JA VUOKRAHUONEISTOJEN VÄLITTÄJÄT – Taloudellinen merkitys

Yritysten lukumäärä 2023	1 611
Liikevaihto euroa 2021	1 657 437 621
Tase euroa 2021	1 547 728 893
ALV-myynti euroa 2022	1 435 028 735
Maksetut palkat euroa 2022	476 551 413
Palkansaajien lukumäärä 2022	14 765

Taulukko 8. KIRJANPITÄJÄT JA TILINTARKASTAJAT - Taloudellinen merkitys

Yritysten lukumäärä 2023	2 520
Liikevaihto euroa 2021	2 348 885 378
Tase euroa 2021	2 130 223 224
ALV-myynti euroa 2022	2 600 982 152

Maksetut palkat euroa 2022	997 393 380
Palkansaajien lukumäärä 2022	34 895

Taulukko 9. ASIANAJAJAT, OIKEUDELLISET PALVELUT JA VERONEUVONTA – Taloudellinen merkitys

Yritysten lukumäärä 2023	873
Liikevaihto euroa 2021	836 100 321
Tase euroa 2021	652 017 689
ALV-myynti euroa 2022	897 930 557
Maksetut palkat euroa 2022	320 413 188
Palkansaajien lukumäärä 2022	7 808

Taulukko 10. TAIDEKAUPPIAAT – Taloudellinen merkitys

Yritysten lukumäärä 2023	60
Liikevaihto euroa 2021	14 901 383
Tase euroa 2021	10 616 674
ALV-myynti euroa 2022	16 053 881
Maksetut palkat euroa 2022	3 172 729
Palkansaajien lukumäärä 2022	243

Taulukko 11. TAVARAKAUPPIAAT, YRITYSPALVELUT JA PANTTILAINAAMOT – Taloudellinen merkitys

Yritysten lukumäärä 2023	99
Liikevaihto euroa 2021	2 394 041 775
Tase euroa 2021	689 329 078
ALV-myynti euroa 2022	1 803 230 562
Maksetut palkat euroa 2022	184 649 094
Palkansaajien lukumäärä 2022	5 808

2 b kohta

Tiedot, joilla mitataan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen kansallisen torjuntajärjestelmän puitteissa tehtyjä ilmoituksia ja tutkimuksia sekä pidettyjä oikeuskäsittelyjä, mukaan luettuina rahanpesun selvittelykeskukselle epäilyttävistä liiketoimista tehtyjen ilmoitusten lukumäärä ja kyseisten ilmoitusten seurantatoimet sekä vuotuiset tiedot tutkittujen tapausten, syytteeseen asetettujen henkilöiden ja rahanpesua tai terrorismin rahoitusta koskevista rikoksista tuomittujen henkilöiden lukumäärästä, esirikosten tyypeistä, jos tietoja on saatavilla, ja jäädytettyjen, takavarikoitujen tai menetetyksi tuomittujen varojen euromääräisestä arvosta.

Taulukoissa 12 ja 13 on kuvattu rahanpesun selvittelykeskukselle epäilyttävistä liiketoimista tehtyjen ilmoitusten (STR) lukumäärä kokonaisuudessaan ja toimialoittain. Lisäksi taulukoissa 14 ja 15 on kuvattu epäilyttävää liiketoimea koskevien ilmoitusten seurantatoimet ja esirikosten tyypit.

Taulukoissa 16–18 on kuvattu vuotuiset tiedot tutkittujen tapausten, syytteeseen asetettujen henkilöiden ja rahanpesua tai terrorismin rahoitusta koskevista rikoksista tuomittujen henkilöiden lukumäärästä ja menetetyksi tuomittujen varojen euromääräisestä arvosta. Kuvissa 1–4 on kuvattu jäädytettyjen ja takavarikoitujen varojen euromääräinen arvo.

Taulukko 12. Rahanpesuilmoitukset 2022.

Rahanpesuilmoitukset	2022
Ilmoitusvelvollisten tekemät STR:t sektoreittain (lukumäärä)	230 171
Terrorismin rahoittamiseen liittyvä ilmoitus, TFR (kokonaismäärä)	17
Tiedonluovutus perusteella "uusi R": luovutukseen johtaneiden juttujen määrä sekä rikosnimikkeet	38
Tiedonluovutus perusteella "avoin R": luovutukseen johtaneiden juttujen määrä	557
Epäilyttävien transaktioiden arvot yhteensä	2 318 030 798
Tiedonluovutus perusteella "estämiseksi/paljastamiseksi": luovutukseen johtaneiden juttujen määrä	642
Jäädytysmäärät	
Jäädyttämisen kohteiden lukumäärä yhteensä	94
Jäädyttämisen varojen määrä yhteensä	5 312 034
Haltuun jääneet varat yhteensä	1 659 388
Rikosnimikkeet ja rikoshyöty	
rahanpesurikokset (lievä, törkeä, perusmuotoinen, jne.)	758
rikosilmoitukset, joissa virtuaalivaluutta mainitaan	1 667

Taulukko 13. Rahanpesun selvittelykeskukselle tehtyjen ilmoitusten lukumäärä toimialoittain vuonna 2022.

Sektori/Vuosi	2022
Virtuaalivaluuttapalvelun tarjoaja	84 055
Rahoituspalveluja tarjoava (ei Finanssivalvonnan valvottava)	107 629
Maksulaitos tai rekisteröity maksupalveluntarjoaja (sis. valuutanvaihdon)	19 199
Luottolaitos	13 164
Rahapeliyhteisö	4 131
Ahvenanmaalainen rahapelejä toimeenpaneva yhteisö sekä elinkeinonharjoittaja ja yhteisö, joka välittää Ahvenanmaan maakunnassa rahapeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia ja -maksuja	1 179
Vakuutusyhtiö tai työeläkevakuutusyhtiö	277
Ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen sivukonttori	173
Huolehtimisvelvoitteen mukainen viranomainen	111
Liike- tai ammattitoimintana tavaroita myyvä tai välittävä siltä osin kuin otetaan vastaan maksusuorituksena käteistä vähintään 10 000 euroa	43
Liike- tai ammattitoimintana kirjanpitotehtäviä toimeksiannosta hoitava	62
Tilintarkastaja	40
Muu viranomainen kotimaa	19
Kiinteistönvälityslieki tai vuokrahuoneiston välityslieki	32
Muu	15
Poliisi	9
Asianajaja ja hänen apulaisensa	7
Sijoituspalveluyritys	5
Rahastoyhtiö tai säilytisyhteisö	4
Valuutanvaihto/-lähetys	0
Panttilainauslaitos	7
Perintätoimen harjoittaja	3
Yrityspalvelujen tarjoaja	5
Liike- tai ammattitoimintana oikeudellisia palveluja tarjoava	2
Ulosotto	0
Rajavartiolaitos	0
Vertaislainoja välittävä elinkeinonharjoittaja	0
Veroneuvontapalveluiden tarjoaja	0
Tulli	0
Vaihtoehtorahastojen hoitaja	0
Muu viranomainen	0
Vakuutusyhdistys	0
Yhteensä	230 171

Taulukko 14. Tiedonluovutus perusteella "uusi R": luovutukseen johtaneiden juttujen määrä sekä rikosnimikkeet⁸

RIKOSNIMIKE/VUOSI	2022
Törkeä rahanpesu	14
Törkeä petos	9
Rahanpesu	13
Törkeä kavallus	7
Petos	5
Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 2 mom. tarkoittama selvitys	1
Yhteensä	38

Taulukko 15. Tiedonluovutus perusteella "avoin R": luovutukseen johtaneiden juttujen määrä.

RIKOSNIMIKE/VUOSI	2022
Törkeä petos	144
Petos	85
Törkeä rahanpesu	49
Törkeä kirjanpitorikos	25
Tutkinta liiketoimintakiellon määräämiseksi	19
Rahanpesu	39
Törkeä veropetos	28
Törkeä huumausainerikos	41
Törkeä maksuvälinepetos	44
Törkeä velallisen epärehellisyys	20
Identiteettivarkaus	15
Maksuvälinepetos	32
Rekisterimerkintärikos	13
Törkeä kavallus	13
Huumausainerikos	13
Huumausaineen käyttörikos	13
Ampuma-aserikos	12
Väärennys	4
Virkavallan anastus	11
Törkeän petoksen yritys	5
Liiketoimintakiellon valvonta	3
Tietomurto	8
Petoksen yritys	5
Esitutkintalain 3:3.2 tarkoittama selvitys	7
Salakuljetus	8
Kirjanpitorikos	3

⁸ Rahanpesuilmoituksista avataan juttuja ja jutut voivat pitää sisällään useita eri rahanpesuilmoituksia. Näistä ilmoituksista kaikki eivät kuitenkaan olisi johtaneet uuteen rikosilmoitukseen, joten tilastoinnissa huomioidaan kokonaisuudet, joiden perusteella uudet R:t on avattu. Sama pätee tiedonluovutuksia avoimeen R:ään ja estämiseksi/paljastamiseksi.

Veropetos	6
Muu tutkinta	5
Varkaus	1
Lievä petos	8
Törkeä väärennys	6
Liiketoimintakiellon rikkominen	2
Laiton uhkaus	6
Törkeä varkaus	4
Pahoinpitely	3
Luottamusaseman väärinkäyttö	2
Huumausaineen käyttäjän hoitoonohjaus	5
Kätkemisrikos	5
Lääkerikos	3
Törkeä dopingrikos	2
Törkeä ampuma-aserikos	5
Kavallus	3
Lievä ampuma-aserikos	2
Näpistys	1
Törkeä laittoman maahantulon järjestäminen	3
Törkeä työeläkevakuutusmaksupetos	1
Yhteensä	557

Taulukko 16. Syyksiluettut rahanpesurikossyytteet vuosina 2018–2022.⁹

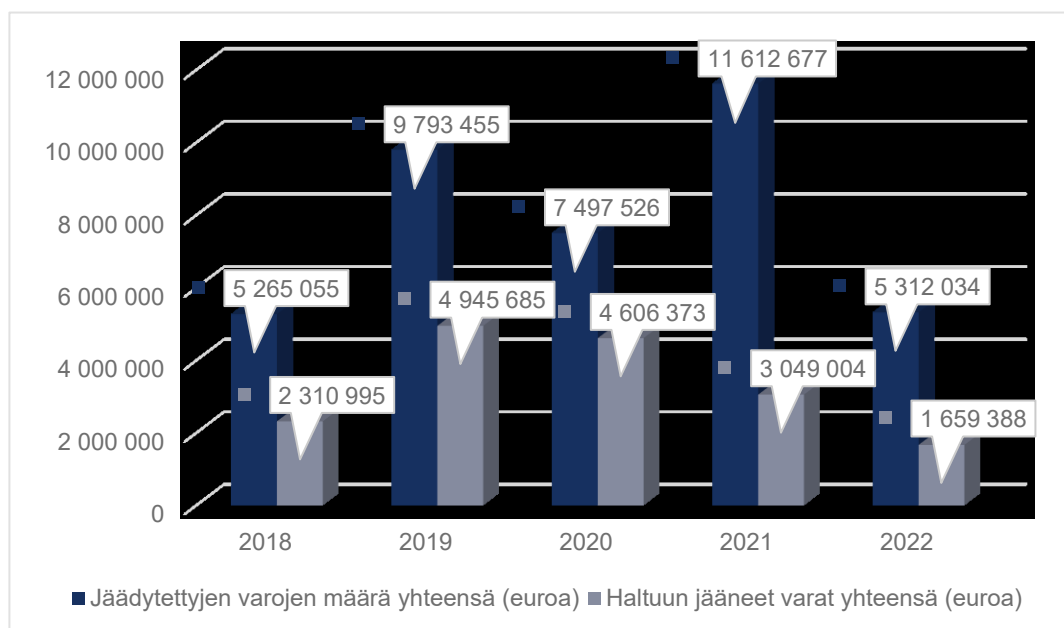
Rikosnimike	2018	2019	2020	2021	2022
Rahanpesu	286	290	256	382	556
Rahanpesuyritys	1	2	5	5	2
Törkeä rahanpesu	75	63	70	67	77
Törkeän rahanpesun yritys	2	1	0	0	2
Salahanke törkeän rahanpesun tekemiseksi	-	-	-	-	-
Tuottamuksellinen rahanpesu	71	71	68	89	73
Rahanpesurikkomus	31	46	47	41	59
Yhteensä	466	473	446	584	769

⁹ Tilastokeskus: Rangaistukset käräjäoikeuksittain ja rikoksittain (käräjäoikeudet ja hovioikeus ensimmäisenä oikeusasteena), viitattu 1.9.2023. Muuttujina tuomiotiedot, tiedot, tuomion päärikos ja vuosi.

Taulukko 17. Rahanpesurikostuomiot vuosina 2018–2022.¹⁰

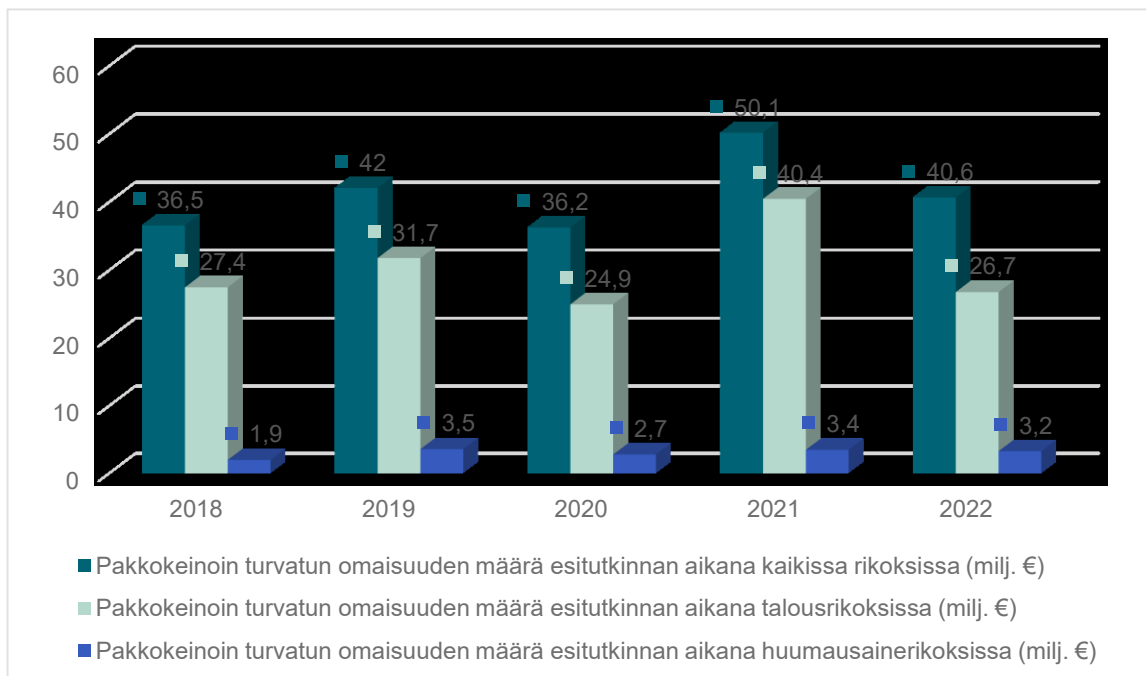
Oikeudessa tuomitut (lkm)	2018	2019	2020	2021	2022
Rahanpesu	156	180	145	206	240
Rahanpesun yritys	0	0	2	3	1
Törkeä rahanpesu	66	54	55	60	62
Törkeän rahanpesun yritys	1	1	0	0	0
Salahanke törkeän rahanpesun tekemiseksi	-	-	-	-	-
Tuottamuksellinen rahanpesu	50	56	44	60	54
Rahanpesurikkomus	11	18	10	14	22
Yhteensä	284	309	256	343	379

Kuva 1. Rahanpesun selvittelykeskuksen tekemät jäädytykset 2018–2022.

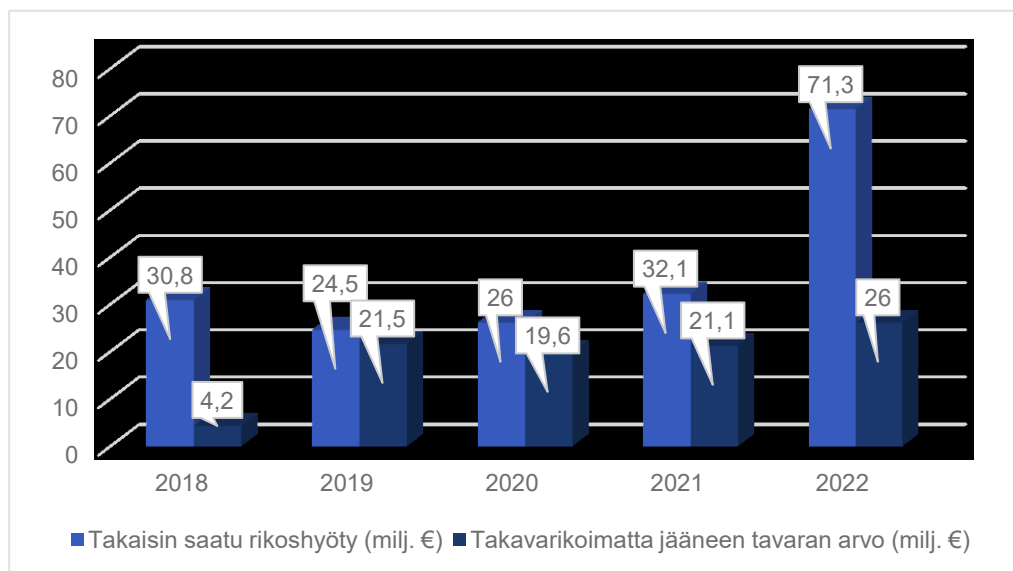

¹⁰ Tilastokeskus: Rangaistukset käräjäoikeuksittain ja rikoksittain (käräjäoikeudet ja hovioikeus ensimmäisenä oikeusasteena), viitattu 1.9.2023. Muuttujina tuomiotiedot, tiedot, tuomion päärikos ja vuosi.

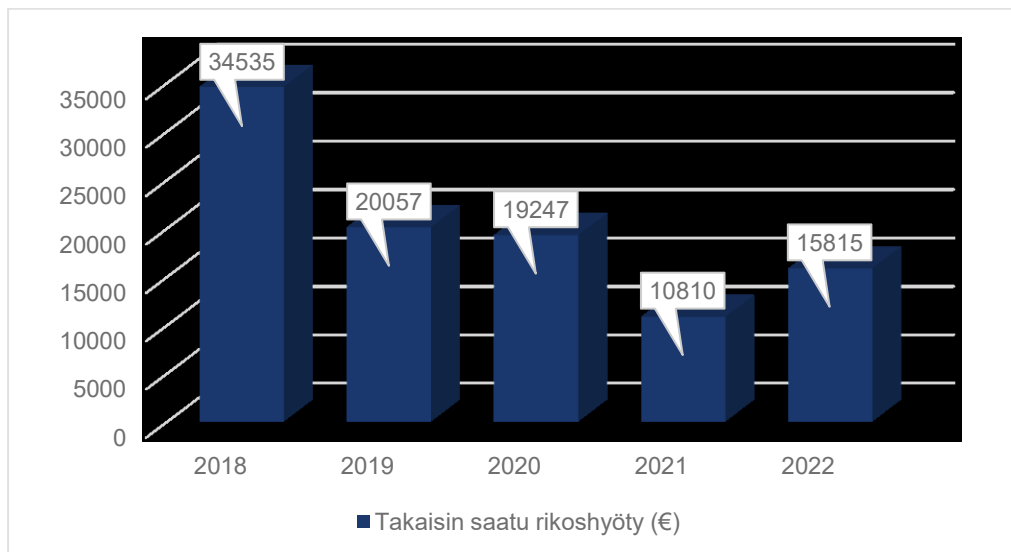
Kuva 2. Poliisin tilasto esitutkintavaiheessa pakkokeinoin turvatun omaisuuden määristä vuosina 2018–2022.

Kuva 3. Tullin rikostorjunnan vaikuttavuus vuosina 2018–2022.

Kuva 4. Rajavartiolaitoksen takaisin saatu rikoshyöty vuosina 2018–2022.

Taulukko 18. Käräjäoikeuksissa tuomittujen menettämisseuraamusten määrät euroina.¹¹

Rikosnimike	2015	2016	2017	2018	2019	Yht.
Rahanpesu	27 022	78 463	78 463	341 627	15 485	531 185
Törkeä rahanpesu	105 208	189 901	99 782	896 788	35 150	1 326 829
Kaikki rahanpesu-rikokset yhteensä	132 475	268 365	175 170	1 414 615	52 645	2 043 270

¹¹ Uusimmat tilastot tuomittujen menettämisseuraamusten määristä ovat saatavilla huhtikuussa 2024.

2 c kohta

Jos saatavilla, tiedot, joissa esitetään lisätutkimuksia aiheuttavien ilmoitusten lukumäärä¹² ja prosenttiosuus sekä ilmoitusvelvollisille annettava vuotuinen kertomus, jossa yksilöidään niiden tekemien ilmoitusten hyödyllisyys ja seurantatoimet.

Taulukossa 19 on kuvattu epäilyttävistä liiketoimista tehtyjen ilmoitusten perusteella rahanpesun selvittelykeskuksen antamien palautteiden lukumäärä ilmoitusvelvollisille.

Taulukko 19. Rahanpesun selvittelykeskuksen antamat palautteet ilmoitusvelvollisille vuonna 2022.

Palautteet	Kpl
Tehtyjen ilmoitusten hyödyllisyys ja seurantatoimet eli palautetapaamiset ja sidosryhmien koulutus	33

2 d kohta

Tiedot sellaisten rajat ylittävien tietopyyntöjen lukumäärästä, jotka rahanpesun selvittelykeskus on esittänyt tai vastaanottanut, joihin se on kieltäytynyt vastaamasta tai joihin se on vastannut osittain tai kokonaan, jaoteltuina vastapuolena olevan maan mukaan.

Taulukossa 20 on kuvattu rahanpesun selvittelykeskuksen lähettämien ja vastaanottamien tietopyyntöjen lukumäärä vuonna 2022.

Taulukko 20. Rahanpesun selvittelykeskuksen lähetetyt ja vastaanotetut tietopyynnöt vuonna 2022.

Rajat ylittävät tietopyynnöt	2022
Lähetetyt tiedustelut ulkomaille	463
Vastaanotetut tiedustelut ulkomailta	104
Lähetetyt tiedustelut kotimaa	479
Vastaanotetut tiedustelut kotimaasta	462

Rahanpesun selvittelykeskus ei lähtökohtaisesti kieltäydy perustelluista tietopyynnöistä. Poikkeuksellisesti Venäjän ja Valkovenäjän tietopyyntöihin on kieltäydytty vastaamasta syksystä 2022 alkaen Venäjän hyökkäyssodan johdosta.

¹² Katso taulukko 12 Rahanpesu-ilmoitukset.

2 e kohta

Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan liittyvästä valvonnasta vastaaville toimivaltaisille viranomaisille osoitetut henkilöresurssit sekä rahanpesun selvittelykeskukselle osoitetut henkilöresurssit 32 artiklassa määritettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Neljännän rahanpesudirektiivin 32 artikla ja viidennen rahanpesudirektiivin 48 artikla edellyttävät, että jäsenvaltioilta on riittävät taloudelliset resurssit, henkilöresurssit ja tekniset resurssit rahanpesun selvittelykeskuksilleen ja toimivaltaisille viranomaisilleen tehtäviensä hoitamiseen.

Suomessa rahanpesulain mukaisilla valvojilla työskenteli yhteensä noin 30 henkilöresurssia vuoden 2023 alussa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistehtävissä. Vastaavasti henkilötyövuosia käytettiin noin 27,5. Luvut kattavat päätoimisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistyötä tekevät. Näiden lisäksi organisaatioissa voi olla yksittäisiä henkilöitä, joiden työnkuvaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen kuuluu osittain. Rahanpesun selvittelykeskuksella oli käytössä vuoden 2023 alussa 41 henkilöresurssia ja 40 henkilötyövuotta.

2 f kohta

Toimitiloissa ja niiden ulkopuolella toteutettavien valvontatoimien lukumäärä, valvontatoimien perusteella havaittujen rikkomisten lukumäärä ja valvontaviranomaisten soveltamat seuraamukset tai hallinnolliset toimenpiteet.

Valvojien tekemät toimenpiteet rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi

Vuoden 2022 aikana rahanpesulain mukaiset valvojat ovat toteuttaneet lukuisia valvonnallisia toimenpiteitä valvontatehtäviensä yhteydessä. Valvojat tekevät riskiperusteista valvontaa ja resurssien rajallisuudesta johtuen valvonta kohdennetaan erityisesti riskillisiin toimialoihin. Tähän voi kuitenkin liittyä riskejä siitä, ettei vähempiriskisten toimialojen valvonta ole riittävän tehokasta. Alla on kuvattu valvojittain vuonna 2022 tehtyjä toimenpiteitä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Vuonna 2022 Etelä-Suomen aluehallintovirasto suoritti 14 tarkastusta useilla eri toimialoilla toimivissa ilmoitusvelvollisissa. Tarkastuksia tehtiin kiinteistönvälitysliikkeisiin ja tilitoimistoihin, sekä yhteen valuutanvaihtoliikkeeseen ja yhteen taideliikkeeseen. Tehdyistä tarkastuksista kuusi johti sanktioharkintaan.

Tarkastusten lisäksi aluehallintovirasto suoritti riskiarviovalvontaa. Riskiarviopyyntöjä lähetettiin kirjanpitäjille, rahoituspalvelun tarjoajille,

sijoituspalvelun oheispalvelun tarjoajille, taidekauppiaille ja yrityspalvelun tarjoajille. Aluehallintovirasto kävi saapuneet riskiarviot läpi ja kartoitti näin alojen riskitietoisuutta rahanpesun suhteen sekä valvoi riskiarvioiden laatua.

Lisäksi aluehallintovirasto toteutti valvontakampanjan yrityspalvelun tarjoajiin sekä tavarakauppiaista moottoriajoneuvoja myyviin. Aluehallintovirasto kartoitti myös eri toimialojen ilmoitusvelvollisia ja lähetti selvityspyyntöjä toimijoille, jotka harjoittivat toimintaansa rekisteröitymättä rahanpesun valvontarekisteriin.

Vuonna 2022 aluehallintovirasto myös kehitti omaa riskiarviotaan. Aluehallintoviraston uusi riskiarvio valmistui joulukuussa 2022.

Patentti- ja rekisterihallitus

Patentti- ja rekisterihallitus teki vuonna 2022 riskiperusteisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen tarkastuksia viiteen eri tilintarkastusyhteisöön. Lisäksi Patentti- ja rekisterihallitus on kohdistanut erilaisia sekä tilintarkastusvalvonnan että rahanpesulain valvonnan toimenpiteitä useisiin sellaisiin tilintarkastusyhteisöihin ja tilintarkastajiin, joiden asiakkailta on läheisiä kytkentöjä Venäjän valtioon tai kansalaisiin. Näiden toimenpiteiden osalta työ jatkuu edelleen vuonna 2023. Patentti- ja rekisterihallitus järjesti syksyllä 2022 kaikille tilintarkastajille avoimen Teams-koulutustilaisuuden rahanpesulakiin liittyvistä ajankohtaisista asioista. Tilaisuudessa muun muassa käsiteltiin pakotteiden vaikutusta tilintarkastajien toimintaan, epäilyttäviä liiketoimia koskeviin ilmoituksiin liittyvää ilmoituskynnystä sekä tosiasiallisten edunsaajien tunnistamista.

Suomen asianajajaliitto

Asianajajaliitto valvoo asianajajien osalta rahanpesulain säännösten ja määräysten noudattamista. Asianajajaliitto suorittaa valvontatehtäväänsä muun muassa tekemällä tarkastuksia asianajotoimistoihin. Vuoden 2022 aikana suoritettiin riskiperusteisia tarkastuksia kymmenen kappaletta. Lisäksi uusien asianajotoimistojen tarkastuksia toteutettiin 31 kappaletta.

Asianajotoimistoilta on kaikkien toimistotarkastusten yhteydessä pyydetty selvitys asiakkaan tuntemismenettelyistä, mukaan lukien käytännön menettelytavoista. Lisäksi tarkastusten yhteydessä käydään läpi toimiston riskiarvio rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä. Asianajajaliitto on vuoden 2022 aikana päivittänyt myös oman riskiarvionsa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä. Lisäksi Asianajajaliitto laatii vuosittain valvontakertomuksen suorittamastaan valvonnasta.

Asianajajaliiton hallitus käynnisti vuonna 2021 yhden menettelyn yhdessä Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanssa hallinnollisen seuraamuksen määräämiseksi asianajajalle. Toukokuussa 2023 antamallaan päätöksellä Aluehallintovirasto määräsi asianajajalle hallinnollisen seuraamuksen. Päätös ei kuitenkaan ole vielä

lainvoimainen. Vuonna 2022 ei käynnistetty yhtään uutta hallinnollisen seuraamuksen määräämistä koskevaa menettelyä.

Finanssivalvonta

Valvojan riskiarviot

Finanssivalvonta julkaisi 11.4.2022 yhteenvedon arviostaan sen valvonnan piiriin kuuluvien rahanpesulaissa tarkoitettujen ilmoitusvelvollisten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ominaisriskeistä. Lisäksi se laati sektorikohtaiset riskiarviot luottolaitosten ja pääomamarkkinatoimijoiden toimintaan liittyvistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä (julkaistu 17.10.2022 ja 7.2.2023).

Tarkastukset ja teema-arvio

Vuonna 2022 Finanssivalvonnan rahanpesun estämisen tarkastuksista kolme kohdistui pankkeihin ja kaksi rahanvälittäjiin. Riskiperusteiseen tarkastuskohteiden valintaan vaikutti erityisesti Finanssivalvonnan valvojakohtaisen riskiarvion tulokset sekä aiemmat valvonnan havainnot. Finanssivalvonta selvitti vuonna 2022 korkeariskisten asiakkaiden aiheutonta pankkipalveluiden rajoittamista ja ns. de-risking-ilmiön esiintymistä Suomessa 10 pankille tehdyllä teema-arviolla. Arviossa selvitettiin tekijöitä, jotka voivat johtaa asiakassuhteesta kieltäytymiseen, palveluiden rajoittamiseen ja asiakassuhteen päättämiseen.

Jatkuva valvonta

Finanssivalvonnan rahanpesun estämisen jatkuvan valvonnan toimenpiteisiin vuonna 2022 kuului 11 luotto- ja vakuutussektorin toimijoita koskevaa valvojan arviota, jotka luottolaitosten osalta tehtiin osana laajempaa valvojan arvioprosessia (Supervisory Review and Evaluation Process, SREP). Näihin valvojan arvioihin liittyi mm. tapaamisia valvottavien ilmoitusvelvollisten kanssa. Vuonna 2022 Finanssivalvonnalla oli 32 muuta jatkuvaan valvontaan liittyvää tapaamista ja näiden lisäksi muita valvontatoimia. Muut tapaamiset olivat muun muassa säännöllisiä valvottavatapaamisia, häiriöiden ja yllättäen ilmenneiden puutteiden selvittämiseen liittyviä tapaamisia, tarkastusten havaintojen jatkotoimenpiteisiin liittyviä tapaamisia sekä AML/CFT-college-tapaamisia.¹³ Valvottavatapaamisissa on käsitelty rahanpesun estämisen lisäksi tuolloin Finanssivalvonnalle siirtymässä ollut valvontavastuuta pakotteiden noudattamisen menettelytavoista. Valvottavia ilmoitusvelvollisia tavattiin myös tarvittaessa toimilupa- ja rekisteröintihakemuksien käsittelyjen yhteydessä. Lisäksi Finanssivalvonta selvitti jatkuvassa valvonnassa kolmen pankin

¹³ European Banking Authority 2021: AML/CFT-colleget tuovat yhteen aml-valvojat ja vastuuvallvojat sellaisten rajat ylittävien luotto- ja rahoituslaitosten osalta, joilla on toimintaa vähintään kolmessa EU-maassa. Collegeiden toiminta perustuu direktiiviin 2015/849, joka edellyttää valvojien tekemän yhteistyötä. Collegeihin osallistumalla valvojat, jotka valvovat samaa rajat ylittävää toimijaa, voivat vaihtaa tehokkaasti tietoa keskenään, parantaen toimijaan kohdistuvien riskien arviointia ja valvonnan kohdentumista.

transaktiomonitoroinnin menettelytapoja laajamittaisella selvityspyynnöllä. Finanssivalvonta teki lukuisia selvityspyyntöjä valvottavilleen näiden asiakkailta saatujen yhteydenottojen perusteella.

Whistle blow -ilmoitukset

Finanssivalvonta sai vuonna 2022 yhden rahanpesulain 7 luvun 9 §:n mukaisen ilmoituksen rahanpesulain säännösten epäillyistä rikkomuksista.

Hallinnolliset seuraamukset

Finanssivalvonta määräsi vuonna 2022 kahdelle valvottavalle seuraamusmaksut ja antoi julkiset varoitukset rahanpesun estämisen sääntelyn noudattamisen laiminlyönneistä.

Poliisihallituksen arpajaishallinto

Poliisihallituksen arpajaishallinto teki vuoden 2022 aikana kaksi rahanpesulain mukaista tarkastusta koskien rahanpesulain velvoitteiden toteutumista rahapelitoiminnassa. Lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontaa toteutettiin järjestämällä säännöllisesti valvottavan ilmoitusvelvollisen kanssa valvontakokouksia ja tarvittaessa esimerkiksi selvityspyynnöin.

Raha-automaatit pelikasinon ulkopuolella, eli pelipisteissä ja erityisissä pelisaleissa, tulivat rahanpesulain soveltamisalaan vuoden 2022 alusta lähtien. Poliisihallitus julkaisi Manner-Suomen rahapelitoiminnan raha-automaattien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä arvion, joka täydentää rahanpesulain mukaisen valvojakohtaisen riskiarvion yhteenvedoa ja käsittelee Poliisihallituksen arpajaishallinnon tekemän riskiarvion pohjalta esiin nostettuja merkittävimpiä rahapelaamiseen raha-automaateilla yleensä liittyviä rahanpesuriskejä.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Ahvenanmaan maakunnan hallitus laati vuoden 2022 alussa valvontasuunnitelman. Lisäksi vuoden 2022 alussa maakunnan hallitus pyysi kaikista Ahvenanmaan kiinteistönvälitysliikkeistä valvontaan liittyviä tietoja.

Vuodesta 2021 lähtien maakunnan hallitus on pyytänyt Ahvenanmaan välitysliikkeitä toimittamaan riskiarvionsa vähintään joka toinen vuosi. Näin ollen maakunnan hallitus pyysi vuoden 2022 aikana riskiarviointoja kaikilta niiltä välitysliikkeiltä, jotka eivät olleet toimittaneet riskiarvioitaan vuonna 2021.

Kiinteistönvälitysliikkeiltä pyydetyt tiedot ja riskiarviot tutkittiin ja analysoitiin. Samassa yhteydessä selvitettiin myös, aiheuttavatko toimitetut tiedot tarpeen päivittää maakunnan hallituksen valvojakohtaista riskiarviota ja ohjeistusta.

Vuoden 2022 aikana maakunnan hallitus on kehittänyt valvontakäyntijärjestelmäänsä (työpaikkatarkastukset). Maakunnan hallitus tapasi

myös aluehallintoviraston ja keskusteli valvontakäytänteistä ja erityisesti valvontakäyntejä koskevista käytänteistä.

Maakunnan hallituksella ei ollut vuonna 2022 asioita, jotka olisivat johtaneet sanktitoimenpiteisiin.

Lotteriinspektionen

Lotteriinspektionen laati vuoden 2022 alussa ehdotuksen vuoden valvontasuunnitelmaksi, joka vahvistettiin 21.2.2022 PAFin (Ålands Penningautomatförening) kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen. Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana PAF toimitti Lotteriinspektionenille tietoja rahanpesun estämistyön prosesseista ja edellisen tarkastuksen jälkeen tapahtuneista muutoksista sekä rahanpesun selvittelykeskukselle ilmoitettujen tapausten määrästä.

PAF on vahvistanut organisaatiotaan rahanpesun estämisessä, ja sen parissa työskentelee tällä hetkellä seitsemän työntekijää. Rahanpesun estämisen yleiset toimintaperiaatteet vahvistetaan vuosittain joulukuussa, mutta sitä voidaan tarvittaessa päivittää myös vuoden aikana.

PAFin riskiarvio ja varojen alkuperä tarkastettiin toisella vuosineljänneksellä. Riskienarviointiprosessia on päivitetty, jotta eri toimialojen riskit tunnistetaan paremmin. Uusia raportteja on kehitetty päivitetyn riskinarvioinnin mukaisesti.

Kolmannen vuosineljänneksen aikana tarkasteltiin laadunhallinta-asiakirjoja, uuden lainsäädännön vaikutuksia sekä poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden hallintaa. Lotteriinspektionen selvitti, miten PAF käsittelee tietojen tallentamista pilvipalveluihin turvallisuuden varmistamiseksi. Lisäksi Lotteriinspektionen tarkasti ja hyväksyi PAFin koulutussuunnitelman.